

შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა

გზამკვლევი და ანთოლოგია

რედაქტორები: ირმა რატიანი, გაგა ლომიძე

გამომცემლობა: GCLA Press, 2021

დღეს, როდესაც მსოფლიო დაპატარავდა, სულ უფრო აქტუალური ხდება მსოფლიო ლიტერატურების შედარების ცნება. რა საჭიროა შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა? რას ვადარებთ ერთმანეთს ამ დროს ერთმანეთს? რა გავლენას ახდენს ერთი ლიტერატურა მეორეზე? რა კრიტერიუმებით შეგვიძლია ტექსტების შედარება? ამ და არაერთ სხვა კითხვაზე პასუხის ძიებას გთავაზობთ წინამდებარე წიგნი. ესაა საქართველოში ამ დარგში მომზადებული მსგავსი წიგნის გამოცემის პირველი პრეცედენტი, სადაც გაერთიანებულია როგორც ქართველი კომპარატივისტების ნაშრომები, ისე უცხოელი ავტორების ტექსტები. წინამდებარე წიგნი მომზადდა შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ლიტერატურის თეორიისა და კომპარატივისტიკის განყოფილების ბაზაზე და მოიცავს შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის სფეროში როგორც საეტაპოდ მნიშვნელოვან ნათარგმნ ტექსტებს, ისე ქართველი კომპარატივისტების მიერ ამ სფეროში მომზადებულ ნაშრომებს. ანთოლოგიის შესავალ ნაწილში წარმოდგენილია შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის ცნების ანალიზი და მისი ისტორია. ასევე, ქართველი მკვლევარების ნაშრომები საქართველოში ამ დარგის განვითარების შესახებ, სადაც განხილულია დარგის ტენდენციები გასული საუკუნიდან თითქმის დღემდე. ასევე, წარმოდგენილია სტატიები დასავლეთში შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის ისტორიის და დღევანდელი მდგომარეობის შესახებ.

თამარ ლომიძე

ქართული ლექსი: სტრუქტურა და სემანტიკა

გამომცემლობა: თსუ გამომცემლობა, 2021

ნაშრომში განხილულია ქართული ლექსის ფორმალურ თავისებურებებთან დაკავშირებული აქტუალური საკითხები. წიგნის პირველ თავში „ფილოსოფია და პოეზია“ პირველად მეცნიერულად შესწავლილი ნეოპლატონური ფილოსოფიის გავლენა ჩახრუხადის „თამარიანზე“. გამოკვლეულია ისეთი პრობლემა, როგორცაა მხატვრული ფორმის მოტივირებულობა ავტორის მსოფლმხედველობით. დასაბუთებულია, რომ პოემის სტრუქტურა განპირობებულია ავტორის მსოფლალქმაზე ნეოპლატონიზმის ფილოსოფიის ზეგავლენით. მეორე თავში „ვეფხისტყაოსნის რითმა“ განხილულია მეტრუ-

---

ლი და ბუნებრივი აქცენტუაციის ურთიერთმიმართების პრობლემა რუსთაველის პოემაში გამოყენებულ ორ საზომში – მაღალსა და დაბალ შაირში. ამ მიზნით გაანალიზებულია „ვეფხისტყაოსნის“ ყველა სარიტმო სიტყვა. დასაბუთებულია, რომ მაღალი შაირის ე.წ. მეტრული მახვილები არქაული ბუნებრივი აქცენტებია, ხოლო დაბალ შაირში თავს იჩენს უფრო გვიანდელი აქცენტუაციური ნორმები. მესამე თავში „კლასიკური ეპისტემეს ცნება და ქართული ანბანთქება“ გამოკვლეულია პოეტური ტექსტების ფორმალურ თავისებურებათა სემანტიკური ფუნქციები და დასაბუთებულია, რომ ანბანთქებათა ჟანრის პოპულარობა მე-17-მე-18 საუკუნეების ლიტერატურაში კანონზომიერი მოვლენაა და მისი ძირითადი მახასიათებლები შეესაბამება ე.წ. „კლასიკური ეპისტემეს“ ნიშან-თვისებებს.

**Dostoevsky’s Incarnational Realism
(Finding Christ among the Karamazovs)**

By: Paul J. Contino

პოლ ჯ. კონტინო

**დოსტოევსკის ინკარნაციული რეალიზმი
(ქრისტეს ძიება კარამაზოვებში)**

გამომცემლობა: Cascade Books, 2020

ნიგნში წარმოდგენილია დოსტოევსკის ბოლო ნამუშევრის პოლ კონტინოსეული კათოლიკური წაკითხვა; რომანის, რომელსაც თავისი ზემოქმედებით, დოსტოევსკის თქმით, „ადამიანების გაკეთილშობილება“ უნდა შეძლებოდა. ავტორი აანალიზებს პერსონაჟის, ალიოშა კარამაზოვის, როგორც „სამყაროში არსებული ბერის“ სულიერი მომნიშვნის პროცესს, მის დამოკიდებულებას ძმებთან და მის საბოლოო იმედიან გზავნილს. „დოსტოევსკის ინკარნაციულ რეალიზმში“ კონტინო ამტკიცებს, რომ ალიოშა განასახიერებს ინკარნაციულ რეალიზმს – თეოლოგიური ცხოვრების წესს, რომელშიც ადამიანი რეალობას ქრისტეს განკაცების ქრილში განიხილავს და ამ პერსპექტივიდან მოქმედებს. ნიგნში განხილულია დოსტოევსკის თხრობის თეოლოგიური საფუძვლები, ალიოშა კარამაზოვსა და „იდოტის“ მიშკინთან მიმართების, როგორც ქრისტიანული სიყვარულის რეალობაში განხორციელების ორი მცდელობის საკითხი, დოსტოევსკის შემოქმედებაში თეოდიციის პრობლემა და, ამავე დროს, კათოლიციზმის დოსტოევსკისეულ კრიტიკას ამ რომანის კათოლიკურ წაკითხვას უპირისპირებს.

**Conversations with Lacan
(Seven Lectures for Understanding Lacan)**

By: Sergio Benvenuto

სერჯიო ბენვენუტო

საუბრები ლაკანთან

(შვიდი ლექცია ლაკანის გაგებისთვის)

გამომცემლობა: Routledge, 2020

„საუბრები ლაკანთან: შვიდი ლექცია ლაკანის გაგებისთვის“ გვთავაზობს გამორჩეულ მიდგომას ჟაკ ლაკანისა და მისი ფსიქოანალიტიკური თეორიისა და იდეებისადმი. აქ ლაკანის იდეები და თეორია დაკავშირებულია ფილოსოფიასა და სოციალურ მეცნიერებათა სფეროში მიმდინარე ფართო დებატებთან. წიგნი გვაჩვენებს, თუ რამდენად შესაძლებელია ლაკანისეული ცნებების გაგება.

ადვილად გასაგები, სასაუბრო ენით, წიგნში მოცემულია ლაკანის შემოქმედების ძირითადი იდეების მკაფიო მიმოხილვა. ის არღვევს ლაკანისეულ სამ წესრიგს – სიმბოლურს, წარმოსახვითს და რეალურს, ასევე, მთელ რიგ ძირითად კონცეფციებს, მათ შორის გაუცხოებას და განცალკევებას, après-coup-ს და ლაკანისეულ დოქტრინას დროებითობის შესახებ. წიგნში წარმოდგენილია მტკიცება, რომ ლაკანის ნაშრომები შეიძლება სასარგებლო გახდეს მომავალში ფსიქოანალიზის როლის ხელახალი კონცეპტუალიზაციისთვის.

ჟაკ ლაკანის ნაშრომების ეს შესავალი მნიშვნელოვანი იქნება როგორც მათთვის, ვინც პირველად ეცნობა მის ნაწერებს, ასევე მეცნიერებისა და ფსიქოლოგიებისთვის, რომლებიც კარგად იცნობენ მის შემოქმედებას. ის განსაკუთრებით დააინტერესებს ფსიქოანალიტიკოსებს, ფსიქოთერაპევტებსა და ფილოსოფიისა და კულტურის მკვლევარებს.

When Novels Were Books

By: Jordan Alexander Stein

ჯორდან ალექსანდერ სტაინი

როცა რომანები იყო წიგნები

გამომცემლობა: Harvard University Press, 2020

მე-18 საუკუნის განმავლობაში, ყველაზე ადრეული რომანების ფორმატი, ზომა და ფასი ნიშნავდა, რომ ისინი იყიდებოდა პროტესტანტულ რელიგიურ ტექსტებთან ერთად. წიგნში „როდესაც რომანები იყო წიგნები“ ჯორდან ალექსანდერ სტაინი წიგნის ისტორიას განიხილავს ლიტერატურის კრიტიკის პერსპექტივიდან. ის იკვლევს ამგვარი რომანების წინამორბედებს და ამას რომანის ისტორიულ განვითარებასთან, მე-17 საუკუნის დასაწყისთან მივყავართ. პერსონაჟთა რეპრეზენტაციის ნორმები,

---

რომლებიც პროტესტანტად მოქცევის ნარატივებში გაჩნდა, ყველაზე ადრეული პროტორომანებიდან აიღეს. სულიერი სფეროს და ლიტერატურის რიტორიკული ფორმები, წიგნების ბაზრები და მკითხველთა ქსელები ერთმანეთს ერწყმოდა მე-18 საუკუნეში რომანის განვითარების მანძილზე. რომანების, როგორც მატერიალური ნივთების, წიგნების თვისებები ახალ პერსპექტივას სთავაზობს ლიტერატურათმცოდნეობას და ანგლოფონური რომანის აღმავლობის ისტორიოგრაფიას. წიგნი განსაკუთრებით მე-17-მე-18 საუკუნეების წიგნის ისტორიის, ლიტერატურათმცოდნეობის და წიგნის კულტურის მოყვარულებს დააინტერესებს.

**The Dangers of Poetry
(Culture, Politics, and Revolution in Iraq)**

By: Kevin M. Jones

**ქვენი მ. ჯონსი. პოეზიის საფრთხეები
(კულტურა, პოლიტიკა და რევოლუცია ირანში)**

გამომცემლობა: Stanford University Press, 2020

პოეზია დიდი ხანია დომინირებს თანამედროვე ერაყის კულტურულ ლანდშაფტზე, რომელიც, ერთი მხრივ, მაღალი კულტურის ლიტერატურის ნიმუშია და, მეორე მხრივ – მასობრივი კულტურის პოპულარულ დისკურსებს გამოხატავს. პოეზიამ, როგორც რელიგიური სასულიერო პირების, ნაციონალისტი პოლიტიკოსების, მემარცხენე დისიდენტების და ავანგარდისტი ინტელექტუალების გამოხატვის სასურველმა ჟანრმა, მნიშვნელოვნად განსაზღვრა მე-20 საუკუნეში ერაყში არსებული სოციალური, პოლიტიკური და კულტურული დაპირისპირებები. თანამედროვე ერაყში პოეზიის პოპულარობამ ის საშიშ პრაქტიკად აქცია, რასაც სერიოზული პოლიტიკური შედეგები მოჰყვა და საფრთხე შეუქმნა დისიდენტ პოეტებს.

ქვენი მ. ჯონსის „პოეზიის საფრთხეები: კულტურა, პოლიტიკა და რევოლუცია ერაყში“ ავტორის პირველი წიგნია, რომელშიც მოთხრობილია პოეზიის სოციალური ისტორია თანამედროვე ახლო აღმოსავლეთში. ლექსების, როგორც ლიტერატურული და ინტელექტუალური ტექსტების ანალიზის გარდა, ჯონსი გვიჩვენებს, თუ როგორ ფუნქციონირებდა ლექსები, როგორც სოციალური აქტები, რამაც მნიშვნელოვნად ჩამოაყალიბა რევოლუციური ერაყის კულტურის პოლიტიკა. წიგნი მოგვითხრობს ერაყელი პოეტების სამი თაობის ისტორიას, რომლებიც საკუთარი ამბიციებისა და დღის წესრიგის შესაბამისად მიჰყვნენ კულტურასა და პოლიტიკას შორის არსებულ მიმართებებს.